

Redacteur ESB

e.niesten@sdu.nl

Mismatch

De beheerder van het landelijk hoogspanningsnet, TenneT, kondigde onlangs aan dat er geen plaats meer is op het net voor elektriciteit van nieuwe productiecapaciteit. Ook niet voor elektriciteit die duurzaam wordt opgewekt, via bijvoorbeeld windturbines of warmtekrachtkoppeling-centrales (wkk). TenneT geeft elektriciteitsproducenten een aansluiting op het net op een *first come, first served*-basis. De nieuwe kolen- en gasgestookte centrales, die gebouwd gaan worden op de Maasvlakte, waren blijkbaar eerder met hun aanvraag voor een aansluiting dan veel producenten van duurzame energie. Voor nieuwe wkk-centrales in de regio Westland is teruglevering aan het net nu al niet meer mogelijk (VNO-NCW, 2008). De operationeel directeur van TenneT, Ben Voorhorst, vat de ontstane situatie kort samen: "We zitten met een mismatch" (VNO-NCW, 2008). De investeringen in de transmissiecapaciteit zijn niet afgestemd op de investeringen in de productiecapaciteit. Op dit moment zijn de (geplande) investeringen in productie veel groter dan de beschikbare capaciteit om deze elektriciteit te transporteren. De Minister van Economische Zaken, Maria van der Hoeven, heeft toegezegd om samen met TenneT en DTe naar oplossingen te zoeken. Een van de oplossingen waar ze aan werkt is een wetsvoorstel waardoor duurzaam geproduceerde elektriciteit voorrang krijgt bij de toegang tot het net boven niet-duurzaam geproduceerde elektriciteit. Hoewel deze oplossing goed past binnen de klimaatdoelstellingen van het kabinet, lost het niet het probleem op van de mismatch in de Nederlandse energiemarkt. Het verplaatst het probleem naar de niet-duurzame producenten. Het probleem is namelijk niet het beperken van de productie van groene elektriciteit, maar het ontbreken van coördinatie tussen investeringen in productie en transmissie in een geliberaliseerde markt.

Voor de liberalisering van de Europese energiemarkt vond deze coördinatie plaats in het verticaal geïntegreerde bedrijf. Deze verticale integratie zou zelfs efficiënter zijn: de totale kosten van gezamenlijke

investeringen in productie en transmissie zijn lager dan wanneer deze investeringen afzonderlijk worden gedaan (Joskow, 1996). De liberalisering van de energiemarkt omvat het ontbundelen van productie en transmissie en het openen van de markt voor nieuwe toetreders. Dit leidt tot de mismatch. Door de ontbinding is een interne coördinatie van de investeringen niet meer mogelijk. Het openen van de Nederlandse energiemarkt voor nieuwe toetreders heeft geleid tot een grote toename van investeringen in productiecapaciteit. Het zijn veelal grote, internationale ondernemingen, als E.On, Electrabel en RWE, die nu in Nederland investeren. Volgens TenneT leidt deze verschuiving naar een internationaal aanbod tot de tekorten aan transmissiecapaciteit, en dus tot de mismatch.

Doordat de verticale integratie bij de wet is verboden, zijn nieuwe vormen van coördinatie tussen TenneT en de producenten nodig. Van belang bij deze nieuwe vormen van coördinatie is dat TenneT eerder over informatie beschikt over de nieuw te bouwen centrales, zodat het daar op kan reageren met een uitbreiding van het net. Een idee voor een vorm van coördinatie is het leasen van nieuwe transmissiecapaciteit door de producenten voor een lange periode. Het leasecontract zal aangegaan moeten worden wanneer de producenten nog geen nieuwe centrales hebben gebouwd, maar dit wel van plan zijn. Ook de transmissielijnen moeten dan nog aangelegd worden. Het aangaan van zo'n leasecontract is dus een uitnodiging van de producenten tot het uitbreiden van het net door TenneT. TenneT blijft eigenaar van de nieuwe lijnen, maar geeft de producenten een recht van gebruik van het net. Het tempo van de aanleg van transmissielijnen zal dan verhoogd moeten worden om ongeveer gelijk te zijn aan het tempo van de bouw van centrales. Het verkorten van de vergunningen- en inspraakprocedures voor transmissiecapaciteit is een mogelijkheid om de aanleg te versnellen. De minister van Economische Zaken heeft een voorstel tot verkorting van deze procedures reeds gedaan. De lange periode van zo'n leasecontract is vereist omdat TenneT de waarborg nodig heeft dat de investeringen in het net zullen renderen. Productiebedrijven zouden wel hun leasecontracten kunnen doorverkopen aan andere bedrijven. Zo'n systeem van leasecontracten geeft TenneT meer informatie over nieuwe productiecapaciteit en daardoor minder risico bij het uitbreiden van het transmissienet. Het zorgt voor een directe aanpassing van investeringen in productie op investeringen in transmissie.

LITERATUUR

- Joskow, P. (1996) *Introducing competition into regulated network industries: from hierarchies to markets in electricity*. *Industrial and Corporate Change*, 5(2).
 VNO-NCW (2008) *Duurzaamheid smooit in gebrek aan kabels*. *Forum*, 13 maart 2008.